

Vergaderjaar 2010–2011

21 501-30

Raad voor Concurrentievermogen

Nr. 237 HERDRUK¹

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 september 2010

Mede namens de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap bied ik u hierbij de geannoteerde agenda aan van de Raad voor Concurrentievermogen van 11 en 12 oktober a.s. In de bijlage vindt u een toelichting per onderwerp.

Tijdens het gedeelte over de interne markt op 11 oktober zal gestreefd worden naar een politieke oriëntatie over het EU-octrooi en een gedachte-wisseling over de nog te verschijnen mededeling over toekomst van de interne markt. Beide onderwerpen zullen ook aan bod komen tijdens de informele Raad voor Concurrentievermogen op 29 en 30 september aanstaande in Brussel. Over de uitkomsten van deze besprekingen zult u nog separaat voor het Algemeen Overleg ter voorbereiding op deze Raad op 5 oktober worden geïnformeerd.

Tijdens het industriedeel op 12 oktober zullen naar verwachting conclusies worden aangenomen over toerisme. Tevens zal er van gedachte worden gewisseld over de nog te verschijnen mededeling over de Innovatie Unie. Tijdens het onderzoeksdeel van de Raad op 12 oktober zal, tenslotte, eveneens van gedachten worden gewisseld over de Innovatie Unie en zullen naar verwachting conclusies worden aangenomen over vereenvoudiging van de EU-programma's voor onderzoek en innovatie en over gezamenlijk programmeren.

De Commissie en het voorzitterschap zullen informatie geven over de herziene richtlijn late betalingen, ITER, de informele Raad voor Concurrentievermogen van 14–16 juli jl., coördinatie van Europa 2020, Gezamenlijk Programmeren pilot-programma neurodegeneratieve ziekten, de conferentie van 16 en 17 september over de energie-uitdagingen van de

¹ Eerder abusievelijk gedrukt onder Kamerstuknummer 21 501-33, nr. 292 wat hier mee komt te vervallen.

industrie, de samenwerking tussen de EU en Afrika op het terrein van onderzoek en ontwikkeling, duurzaam materiaal-management en duurzame productie en consumptie en consumentenrechten.

De minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven

Bijlage: agenda Raad voor Concurrentievermogen 11 en 12 oktober 2010

Deel Interne Markt en Industrie	<i>Aard van de bespreking</i>
Vertaalregeling EU-octrooi	Politieke oriëntatie
Functioneren van de Interne Markt	Gedachtewisseling en stand van zaken
Beleidskader voor toerisme	Raadsconclusies
Innovatie Unie: industrieperspectieven	Gedachtewisseling
Deel Onderzoek	
Innovatie Unie: onderzoeksperspectieven	Gedachtewisseling
Vereenvoudiging van onderzoeks- en innovatieprogramma's	Raadsconclusies
Gezamenlijk Programmeren van onderzoek	Raadsconclusies

EU-octrooi

Politieke oriëntatie

De Raad streeft naar een politieke oriëntatie over het Commissievoorstel voor een verordening inzake het talenregime voor een toekomstig EU-octrooi. Tijdens het diner van de informele Raad voor Concurrentievermogen van 29–30 september a.s. zal de Raad hierover eerst informeel van gedachten wisselen. Nadere informatie over het verloop van deze eerste informele bespreking wordt meegenomen in het verslag van de informele Raad. Besluitvorming over het talenregime van het EU-octrooi vindt plaats op basis van unanimiteit. Het Europees Parlement heeft adviesrecht.

Door middel van de geannoteerde agenda van de informele Raad voor Concurrentievermogen van 29–30 september is uw Kamer al geïnformeerd over de achtergrond van het Commissievoorstel voor het talenregime van het EU-octrooi en de Nederlandse inzet.

De interne markt

Presentatie van de Commissie, gedachtewisseling en stand van zaken.

Tijdens de Raad zal de Commissie een presentatie geven over de mededeling «Single market delivering smart sustainable and inclusive economic growth», welke naar verwachting begin oktober zal verschijnen. De mededeling is mede naar aanleiding van het rapport «*A New Strategy for the Single Market*» van Professor Mario Monti. Daarna vindt er een gedachtewisseling plaats. Ten tijde van het schrijven van deze brief is de mededeling van de Commissie nog niet gepubliceerd. Voor de Nederlandse uitgangspunten verwijs ik u daarom naar de brief van de informele Raad voor Concurrentievermogen van 30 september jl.

Na het verschijnen van de mededeling zal uw Kamer via de gebruikelijke weg worden geïnformeerd over de Nederlandse inzet.

Ten tweede zal de Commissie de stand van zaken toelichten over het Retail Market Monitoring Report: «Towards more efficient and fairer retail services in the internal market for 2020». Op 5 juli 2010 publiceerde de Commissie dit rapport over het functioneren van de interne retailmarkt in Europa, welke gebaseerd is op een uitgebreide consultatie in 2009. Het rapport gaat in op de vraag wat het optimaal functioneren van de interne markt op dit terrein nog in de weg staat. Het rapport geeft een grondig overzicht van het functioneren van de retailmarkt in de EU. Hierbij wordt een aantal knelpunten geïdentificeerd voor verschillende actoren in de

markt. Verschillen tussen lidstaten in wet- en regelgeving dragen bij aan het niet optimaal functioneren van deze sector. De retailsector is daarom een belangrijke economische sector waarin nog veel groei te behalen valt.

Het rapport vloeit voort uit de review van de interne markt van eind 2007. In deze review werd het belang van een op feiten gebaseerde benadering voor verdere ontwikkeling van de interne markt benadrukt. De Commissie heeft deze benadering nader uitgewerkt in een «market monitoring» exercitie. Nederland is een sterke voorstander hiervan. Dit rapport voor de retailsector is het eerste product waarin deze nieuwe aanpak is doorgevoerd.

Toerisme

Raadsconclusies

De Raad zal naar verwachting conclusies aannemen over de Commissie-mededeling «Europa als nummer één toeristische bestemming» van 30 juni 2010.

Sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon heeft de Europese Unie de bevoegdheid om het toerismebeleid van individuele lidstaten aan te vullen, met name door bevordering van het concurrentievermogen van de EU in die sector. Dit kan bijvoorbeeld door een gunstig klimaat te creëren voor bedrijven in de toerimesector en door het stimuleren van samenwerking tussen de lidstaten, met name door de uitwisseling van goede praktijken.

In de mededeling beschrijft de Commissie uitdagingen, zoals de seizoensgebondenheid van veel toerisme en de vergrijzing en zet daarnaast een beleid uit om goede voorwaarden te scheppen voor deze sector. De Commissie stelt acties langs vier lijnen voor: a) stimulering van de concurrentiekracht (o.a. bevordering ICT) b) vernieuwing, verduurzaming en MVO (o.a. duurzaamheidslabels, bewustwordingscampagnes) c) versteviging van het imago en het profiel van Europa als toeristische bestemming (o.a. marketing en promotie) d) maximale aansluiting van de Europese toerimesector op het Europees beleid en het Europees financieel instrumentarium.

Nederland is van mening dat het toerisme zoveel mogelijk geïntegreerd moet worden in de bestaande Europese beleidskaders. Nederland is terughoudend tegenover verschillende andere delen van het voorstel van de Commissie. Nederland is bijvoorbeeld geen voorstander van specifieke Europese acties ter ondersteuning van de concurrentiekracht van de toeristische sector, marketing en promotie, of ten aanzien van vernieuwing, verduurzaming en MVO. Nederland is van mening dat het generieke beleid van de Europese Unie en het toerismebeleid van de lidstaten zelf hiervoor volstaan. De voorliggende conclusies komen voldoende aan de Nederlandse positie tegemoet.

Innovatie Unie

gedachtewisseling

De Raad zal naar verwachting van gedachten wisselen over de mededeling van de Commissie over de Innovatie Unie. De Europese Commissie heeft aangekondigd deze mededeling op 8 oktober te zullen presenteren. Deze mededeling is het vlaggenschipinitiatief Innovatie Unie uit Europa 2020 strategie. In deze brief treft u de uitgangspunten aan van Nederland ten aanzien van de Innovatie Unie. Deze zullen ook de leidraad

vormen voor de inbreng in de Raad. Na het verschijnen van de mededeling zal de Nederlandse inzet via een fiche Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC-fiche) aan uw Kamer worden toegezonden.

Het doel van de Innovatie Unie is om onderzoek en innovatiebeleid meer te richten op grote maatschappelijke uitdagingen zoals klimaatverandering, grondstoffenschaarste en demografische verandering. Van belang is dat iedere verbinding in het onderzoek- en innovatiesysteem versterkt wordt, van fundamenteel onderzoek tot commercialisering van kennis. In de mededeling zullen naar verwachting zogenaamde Europese Onderzoek- en Innovatiepartnerschappen worden aangekondigd. Binnen deze partnerschappen zullen waarschijnlijk bestaande onderzoek- en innovatie-instrumenten ingezet worden om de grote maatschappelijke uitdagingen beter aan te pakken.

Tijdens de Raad voor Concurrentievermogen van 25–26 mei 2010 heeft de Raad al conclusies aangenomen als input voor de Commissiemededeling. Op initiatief van het Belgisch voorzitterschap hebben de lidstaten en de Commissie ook tijdens de informele Raad voor Concurrentievermogen van 14–16 juli jongstleden met elkaar van gedachten gewisseld over elementen voor de Innovatie Unie.

Nederland hecht veel belang aan kennis en innovatie voor het versterken van de concurrentiekracht en duurzame welvaarts groei en verwelkomt een geïntegreerde Europese onderzoek- en innovatiestrategie. Om het concurrentievermogen van de Europese Unie te vergroten moeten de investeringen in onderzoek en innovatie in Europa worden verhoogd. Om de effectiviteit van deze investeringen te vergroten moet er meer aandacht zijn voor de waardecreatie uit kennis, moet er ingezet worden op de versterking van de kennisdriehoek van onderwijs, onderzoek en innovatie en zal de verdere ontwikkeling van één Europese onderzoeksruimte prioriteit moeten krijgen. Vooral bij de waardecreatie uit kennis blijft Europa achter op andere landen en/of regio's. Het gaat er om dat we de juiste prikkels aanbrengen zodat bedrijven meer gaan investeren in innovatie.

Om de waardecreatie uit kennis te verbeteren zou in de Innovatie Unie de nadruk moeten liggen op het verbeteren van de randvoorwaarden voor innovatie. Zo moet de interne markt worden versterkt. Onder andere is overeenstemming over het EU-octrooi belangrijk. Daarnaast vindt Nederland dat de EU-programma's toegankelijker moeten worden gemaakt voor het bedrijfsleven, met name het mkb. Hiervoor is vereenvoudiging en stroomlijning noodzakelijk. Nederland ziet ook een rol voor de EU bij het stimuleren van de financiële markten in relatie tot innovatie. Er is nog onvoldoende sprake van een goed functionerende Europese markt voor *venture capital*. Ook moet er wat Nederland betreft meer aandacht zijn voor sociale innovaties en innovaties in diensten. Bovendien zou door overheden meer gebruik gemaakt moeten worden van vraagsturing bij het uitlokken van innovatie door de markt.

De door de Europese Commissie aangekondigde onderzoek- en innovatiepartnerschappen kunnen volgens Nederland een belangrijke rol spelen bij het oplossen van grote maatschappelijke uitdagingen door meer synergie tussen onderzoek en innovatie te creëren. Nederland hecht er wel sterk aan dat deze partnerschappen geen nieuw instrument zullen vormen maar daadwerkelijk bijdragen aan vereenvoudiging van het Europese onderzoeks- en innovatielandschap.

Om ervoor te zorgen dat de EU haar goede wetenschappelijke positie behoudt en verder uitbreidt is het van belang dat eveneens ingezet blijft worden op investeringen in de kennisbasis. De Europese Onderzoeksraad, de ERC, moet hiervoor verder versterkt worden. Voor het creëren van één Europese onderzoeksruimte dient er onder andere aandacht uit te gaan naar het belang van het ontwikkelen van grootschalige onderzoeksfaciliteiten en het vergroten en verbeteren van de mobiliteit van onderzoekers.

Vereenvoudiging van deelname aan het Kaderprogramma voor Onderzoek en Ontwikkeling

Raadsconclusies

Tijdens de Raad worden naar verwachting conclusies aangenomen over het verlagen van de administratieve lasten voor onderzoek en ontwikkeling (beter bekend als «vereenvoudiging» van deelname aan het Kaderprogramma voor Onderzoek en Ontwikkeling). Hierin wordt voortgebouwd op de mededeling van de Commissie over dit onderwerp (COM 2010/187) van 27 april jl. en besprekingen tijdens de Raad voor Concurrentievermogen van 25–26 mei 2010, alsmede tijdens de informele Raad voor Concurrentievermogen van 16 juli 2010. Op de Raad voor Concurrentievermogen van 25–26 mei zijn conclusies aangenomen, waarin door de lidstaten brede steun is uitgesproken voor vereenvoudigingsmaatregelen die het Kaderprogramma toegankelijker moeten maken voor deelnemers. De maatregelen kunnen betrekking hebben op zowel het lopende 7e Kaderprogramma (dat loopt tot en met 2013) als op het komende 8e Kaderprogramma dat in 2014 van start gaat.

Nederland zet in op een vermindering van de administratieve lasten voor gebruikers van het Kaderprogramma. De huidige procedures zijn tijdrovend en complex en vormen in toenemende mate een (te) hoge drempel voor deelname van bedrijven en onderzoeksinstellingen. In de discussies tot nu toe heeft Nederland aangegeven dat een aantal onderwerpen prioriteit zou moeten krijgen. Voor Nederland is het van belang dat al tijdens de looptijd van het huidige Kaderprogramma van deelnemers wordt geaccepteerd dat zij in de verantwoording van de uitgaven gebruik kunnen maken van hun eigen boekhoud- en auditsystemen en geen dubbele administratie hoeven te voeren. Daarnaast zouden de voorwaarden voor het rekenen met gemiddelde personeelskosten ook binnen het huidige Kaderprogramma moeten worden versoepeld. Ook is Nederland er voorstander van dat gebruikers de mogelijkheid krijgen om bij financiering vanuit het Kaderprogramma te kiezen tussen verschillende vormen van financiering, waarbij een van de mogelijkheden is financiering door middel van forfaitaire bedragen (*lump sums*). Nederland vraagt daarnaast aandacht voor stroomlijning van het huidige instrumentarium en terughoudendheid bij de introductie van nieuwe instrumenten. Ook heeft Nederland in eerdere bijeenkomsten van de Raad twijfels uitgesproken over het voorstel van de Commissie voor op resultaat gebaseerde financiering.

Op het moment van schrijven zijn de onderhandelingen over de conclusies nog gaande. De voor Nederland relevante punten (stroomlijning, keuze tussen financieringsmechanismen, versnellen van procedures) komen in de meest recente conceptconclusies goed naar voren.

Gezamenlijk programmeren van onderzoek in Europa

Raadsconclusies

De Raad zal waarschijnlijk conclusies aannemen over de voortgang die is gemaakt met betrekking tot het Gezamenlijk Programmeren van onderzoek. Het gaat in het bijzonder over de voortgang rond de opzet van gezamenlijke programmeringsinitiatieven op drie terreinen. De Raad zal met aanneming van de conclusies de initiatieven op deze terreinen daadwerkelijk van start laten gaan.

Door middel van Gezamenlijk Programmeren beoogt de Raad nationaal onderzoeksbeleid op het gebied van een aantal maatschappelijke uitdagingen op Europees niveau af te stemmen. De identificaties voor daarvoor geschikte thema's gebeurt in de *high level group Joint Programming (Groupe de Programmation Conjointe, GPC)*. De besluitvorming over de thema's en onderzoeksprogramma's vindt vervolgens in de Raad plaats. In december 2009 heeft de Raad de eerste drie door de GPC voorgestelde thema's verwelkomd: 1) landbouw, voedselzekerheid en klimaatverandering, 2) gezonde voeding voor een gezond leven, en 3) cultureel erfgoed en mondiale veranderingen. De Raad heeft daarop de GPC opgeroepen om met hulp van de Commissie de start van deze drie initiatieven voor te bereiden.

De Raad erkent dat lidstaten de uitdagingen rondom deze drie thema's niet alleen kunnen oplossen en vraagt daarom de GPC om gezamenlijke programmeringsinitiatieven over deze thema's van start te laten gaan. De Raad nodigt daarbij de GPC uit om een gezamenlijke visie, een strategische onderzoeksagenda en een gezamenlijke managementstructuur te ontwikkelen voor elk van de drie terreinen.

Nederland steunt het streven naar meer coördinatie tussen nationale onderzoeksprogramma's en de grondgedachte van gezamenlijke onderzoeksprogrammering om een verbinding te leggen tussen de ontwikkeling van de Europese onderzoeksruiimte (ERA) en het oplossen van grote maatschappelijke vraagstukken. Nederland is positief over de voortgang die de GPC heeft gemaakt. De drie initiatieven van de Raad kunnen op Nederlandse instemming rekenen. Alle drie de thema's dragen bij aan het oplossen van een Europese of mondiale maatschappelijke uitdaging. Nederland heeft een coördinerende rol voor het thema «gezonde voeding voor een gezond leven». Dit thema sluit goed aan bij Nederlandse onderzoekssterktes. Nederland is daarnaast goed betrokken bij de verdere uitwerking van de andere twee initiatieven omdat er nationale onderzoeksprogramma's lopen die relevant zijn voor deze initiatieven, bijvoorbeeld gefinancierd door departementen, NWO, of Agentschap NL.